

Schoolbekwaamheid

... de stap naar het eerste leerjaar



Een voorafje

Beste ouders,

Heeft u een zoon of dochter in de derde kleuterklas zitten?

Dan zit u misschien ook met enkele vragen zoals: wat 'leert' mijn kind bij de kleuterjuf? Waarom is die kleuterklas nu zo belangrijk? Wat moet mijn kind kennen/kunnen om vlot naar het eerste leerjaar te gaan? Hoe kunnen wij als ouders ons kind zo goed mogelijk helpen? Wat kan ik wel verwachten van mijn kind? Waarvoor is hij/zij nog te jong? ...

Om u wat meer informatie hierover te geven, hebben wij deze brochure opgesteld. In de brochure vindt u uitleg over wat er verwacht wordt van een kind op het einde van de derde kleuterklas en hoe u als ouder uw kind kan helpen in zijn evolutie.

Veel
leesplezier!



1. Wat is schoolbekwaamheid?

Een kind wordt schoolbekwaam genoemd wanneer het klaar is om te leren lezen, schrijven en rekenen. Het is geen kwestie van slim of dom zijn.

Elk kind ontwikkelt volgens zijn eigen tempo en eigen kunnen en heeft tijd nodig om schoolbekwaam te worden. Bij het ene kind gaat het iets sneller dan bij het andere. Forceren heeft dus geen enkele zin. Stimuleren is zeer belangrijk. Zowel de ouders als de school spelen hierbij een belangrijke rol.





2. Waaruit bestaat die schoolbekwaamheid?

1. Visuele waarneming

Met visuele waarneming bedoelen we dat het kind kleine verschillen kan zien en aandacht heeft voor details. Het kind moet een verschil in richting kunnen zien en onthouden wat hij ziet.

2. Auditieve waarneming

Hiermee bedoelen we dat de kleuter verschillen kan horen tussen klanken en letters die op elkaar gelijken (bijvoorbeeld b-p-d-t). Kleuters moeten geluiden en klanken kunnen herkennen en kunnen onthouden wat hij gehoord heeft. Daarom moet hij aandachtig kunnen luisteren.

3. Taalbeheersing

De kleuter moet een duidelijke uitspraak en goede zinsbouw hebben. Hij moet voldoende woordenschat kennen en voldoende woordjes begrijpen.

4. Voorbereidend rekenen

Hier gaat het niet enkel om het kennen van woorden als 'meer', 'minder', 'evenveel', 'eerste', ... maar die ook kunnen gebruiken. Het kind moet dingen kunnen rangschikken, een aantal dingen kunnen tellen, terugtellen, doortellen, kunnen wegdoen, bijdoen, De kleuter moet ook in staat zijn om getalbeelden te herkennen.

5. Grove motoriek

Met grove motoriek bedoelen we het maken van grote bewegingen maken zoals lopen, stappen, kruipen, klimmen, zitten, fietsen, voetballen, touwtje springen, met de bal spelen, kunnen stil zitten, huppelen, dansen,



6. Fijne motoriek

Met fijne motoriek bedoelen we de kleine, fijne bewegingen die je met je handen en vingers maakt. Spelen met fijn materiaal is hierbij belangrijk.

7. Lichaamsschema



Een kleuter moet weten hoe hij eruit ziet en hoe zijn lichaam in elkaar zit. Hij moet weten hoe de delen van zijn lichaam heten en weten dat hij een linker- en rechterkant heeft.



8. Ruimtelijk inzicht

Je kleuter moet de plaats kunnen bepalen van voorwerpen en mensen in een ruimte. Bijvoorbeeld: pop ligt in de poppenhoek, Maxim staat achter Joran, Marie staat voor de kast.

9. Tijdsinzicht

Hier gaat het over het kennen en gebruiken van woorden zoals 'nu', 'straks', 'morgen', 'gisteren', De kleuter moet ook weten dat handelingen in een bepaalde volgorde gebeuren.

10. Denken en onthouden



Een derde kleuter moet in staat zijn een tijdje de aandacht op iets te richten en dit ook vol te houden. Hij moet dingen een tijd onthouden en aan taakjes kunnen beginnen en die ook kunnen afwerken zonder hulp van de leerkracht. Hij moet een taakje/probleempje zelf kunnen oplossen en verbanden leren leggen tussen zaken.

11. Sociale en emotionele ontwikkeling

Met 'sociale' bedoelen we het kunnen omgaan met anderen en met 'emotionele' bedoelen we de gevoelens. Het is belangrijk dat de kleuter niet bij alles de hulp van anderen vraagt en zelf iets durft doen. Hij moet kunnen omgaan met nieuwe situaties en met anderen kunnen spelen.



3. Wat kan ik als ouder doen? - Tips om schoolbekwaamheid te stimuleren.

1. Visuele waarneming

- ✓ Plaatjes kijken: wijs figuren aan op een prent en vraag wie of wat er te zien valt. Geef zelf de naam van een voorwerp, persoon, dier en vraag om die aan te wijzen op de prent.
- ✓ Kijk af en toe samen naar een Tv-programma voor kleuters, stel er nadien vragen over.
- ✓ Met kleuren: vraag uw kind om alle voorwerpen van eenzelfde kleur te zoeken.
- ✓ Verschillen zoeken: neem een fotokopie van een prent of tekening die uw kind aanspreekt en verander er enkele dingen op (erbij tekenen of wegnemen). Laat uw kind de verschillen zoeken.
- ✓ Af en toe de eerste letter van de naam van je kind benoemen en hem af en toe eens aanwijzen, bv op straat. De letters van de naam laten uitknippen uit oude tijdschriften.
- ✓ Maak een boodschappenlijstje met prentjes
- ✓ Kijkspelletjes ('ik zie wat jij niet ziet', verschillen zoeken, ...)

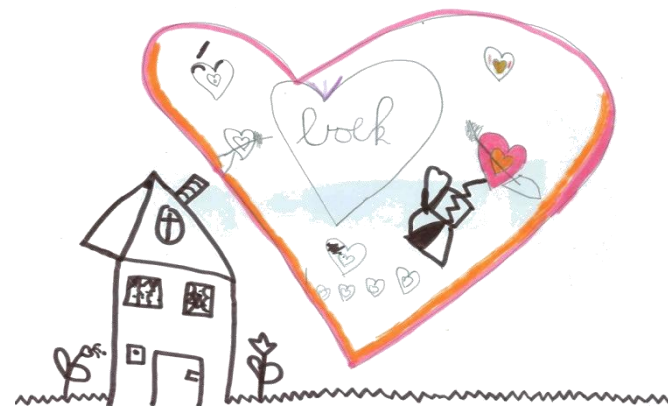


2. Auditieve waarneming

- ✓ Vraag wat je kind hoort als je op straat, in het bos, ... wandelt
- ✓ Liedjes zingen, rijmpjes opzeggen
- ✓ Verhaaltjes voorlezen en dan vragen om na te vertellen
- ✓ Je kind vragen om mee te helpen de boodschappen te onthouden

3. Taalbeheersing

- ✓ Vraag wat je kind doet en laat hem erover vertellen.
- ✓ Aandachtig luisteren als je kind iets spontaan vertelt en vragen stellen.
- ✓ Vragen hoe het op school geweest is.
- ✓ Laten helpen bij tafel dekken en afruimen.



4. Voorbereidend rekenen

- ✓ Speelgoed opruimen = goede oefening in ordenen en rangschikken
- ✓ Vraag je kind om dingen te zoeken (bijvoorbeeld de blauwe knoop in een doos vol knopen)
- ✓ Je kind met een maatbeker, kannetjes, bekertjes laten spelen in het bad, waterbak, zandbak
- ✓ Leren tellen bij dagelijkse activiteiten (bijvoorbeeld treden van de trap)
- ✓ Tafel laten dekken voor een bepaald aantal personen
- ✓ Spelletjes met een dobbelsteen
- ✓ Onderweg met de auto of fiets dingen tellen (rode auto's, fietsen, kerstbomen, ...)
- ✓ 'nog 3 keer slapen en dan mag je ...'



5. Grote motoriek

- ✓ Spelen in de tuin met bal, touwtje springen, voetballen
- ✓ Rennen, klimmen, op één lijn lopen, ...
- ✓ Naar een speeltuin gaan

6. Fijne motoriek

- ✓ Spelen met boetseerklei, zand, water, steentjes
- ✓ Laten spelen met constructiespeelgoed, zowel grote als kleine blokken
- ✓ Laten spelen met lege (kartonnen) dozen
- ✓ Laten tekenen met verschillend teken- en schildermateriaal
- ✓ Collages laten maken met rijst, snippers papier, macaroni, schelpjes, bonen, ...
- ✓ Vingerverven, vouwen, knippen, scheuren, parels rijgen
- ✓ Laten meehelpen in het huishouden (keuken bijvoorbeeld)
- ✓ Je kind zichzelf laten aankleden, ritsen sluiten, knopen dichtmaken, ...
- ✓ Je kind zelfstandig laten eten, boterhammen smeren, drank inschenken, groenten snijden, ...
- ✓ Speelgoed: poppen, parels om te rijgen, hamertje tik, ...



7. Lichaamsschema

- ✓ Lichaamsdelen bij aan- en uitkleden benoemen
- ✓ Praten over het lichaam
- ✓ Op een groot blad een lichaam tekenen en dan laten inkleuren en benoemen door je kind
- ✓ Je kind regelmatig in de spiegel laten kijken.

8. Ruimtelijk inzicht

- ✓ Laten spelen met constructiespeelgoed
- ✓ Regelmatig vragen waar iets staat in een ruimte
- ✓ Af en toe opdrachtjes geven iets na te bouwen van constructies
- ✓ Puzzels laten maken
- ✓ Leren opruimen, dingen een vaste plaats geven
- ✓ Woorden als 'links' en 'rechts' regelmatig gebruiken



9. Tijdsinzicht

- ✓ Laten helpen in de tuin met planten
- ✓ Samen iets bakken en een keukenwekker gebruiken
- ✓ Kalender gebruiken
- ✓ Verwijzen naar zaken die gaan komen (Sinterklaas, Pasen, Kerst, verjaardag, bezoek van oma en opa, ...)
- ✓ Vaste routines: elke avond tanden poetsen, verhaaltje en slapen, op vaste tijdstippen eten, ...



10. Denken en onthouden

- ✓ Laten spelen met constructiespeelgoed

11. Sociale en emotionele ontwikkeling

- ✓ Regelmatig spontaan zeggen wat je kind goed doet!
- ✓ Zorg leren dragen voor persoonlijke spullen
- ✓ Kleine opdrachtjes laten uitvoeren
- ✓ Af en toe de telefoon eens laten opnemen of zelf laten opbellen
- ✓ Iets laten vragen bij iemand anders, bv de buren
- ✓ Laten spelen met andere kinderen
- ✓ Af en toe eens iets ergens anders laten doen, zonder papa of mama in de buurt
- ✓ Je kind zelf iets laten vertellen en het niet in de plaats vertellen.
- ✓ Gezelschapsspelletjes spelen
- ✓ Stimuleren om zelf dingen te doen (jas aandoen, neus snuiten, naar toilet gaan, handen en gezicht wassen, ...)
- ✓ Zelf kleren laten kiezen uit 2 setjes
- ✓ Bij ruzie eerst proberen of ze het zelf kunnen oplossen



Radi-Zorgproject West-Vlaanderen

4. Enkele interessante websites

Waarschuwing: Als je als ouder denkt dat je kind niet zo goed mee kan op school, stap dan naar de leerkracht en bespreek je ongerustheden. Het heeft weinig zin om zelf volop je kind te 'trainen' in die zaken waarvan je vreest dat hij zwakker is dan andere kinderen.

Oefenen kan helpen, zolang je het doet na overleg met de leerkracht. Hij of zij zal het best kunnen zeggen waarop je kind moet oefenen.

Op onderstaande websites vind je spelletjes en oefenblaadjes die leuk kunnen zijn voor jouw kind. Het belangrijkste bij het oefenen is dat alles een **spelletje** is en blijft voor je kind. Kinderen die al heel jong oefeningen 'moeten' maken zijn die soms al beu nog voor ze aan de lagere school beginnen.



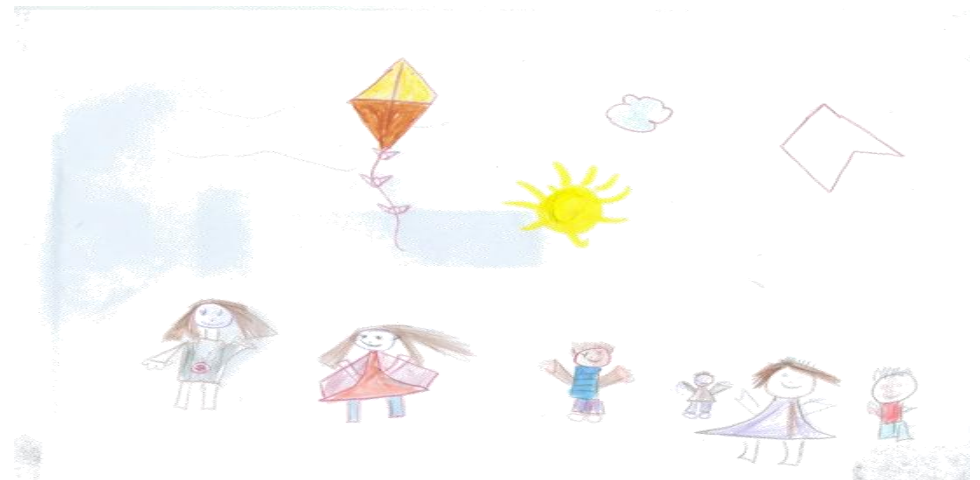
Radi-Zorgproject West-Vlaanderen

- ✓ <http://www.digischool.nl/po/ds/dbs/groepen/1-2/12.htm>
- ✓ <http://www.kleutergroep.nl/Rekenkennis/werkbladen%20rek enen%20index.htm>
- ✓ <http://www.nvlf.nl/pdf/daglogopedie/folderdvddefinief.p df>
- ✓ <http://www.northpole.com/Academy/Activities/#LearningN umbersFirefoxHTML\Shell\Open\Command>
- ✓ <http://www.kindentaal.nl/>
- ✓ <http://www.dribbel.com/house.asp?locale=NL>
- ✓ <http://www.bobthebuilder.com/nl/main.html>
- ✓ <http://www.knutselidee.nl/>
- ✓ <http://www.wroet.nl/>
- ✓ <http://www.speelzolder.com/>
- ✓ <http://www.kinderplezier.com/>
- ✓ <http://4kids2play.nl/>
- ✓ <http://home.hccnet.nl/mc.boon/kspel.htm>
- ✓ <http://home.hccnet.nl/mc.boon/ksoftware.htm>
- ✓ <http://kidcity.be/intro.php?lang=nl>
- ✓ <http://www.digibasisschool.nl/ds/dbs/groepen/1-2/12.htm>
- ✓ <http://www.frokkieenlola.nl/>

5. Ik wens meer informatie.

Het is best mogelijk dat u na het lezen van deze brochure nog vragen hebt over schoolbekwaamheid. Met deze vragen kunt u altijd terecht bij de leerkracht van uw kind en bij het Centrum voor Leerlingenbegeleiding dat de school begeleidt.

Contactgegevens CLB



Bronnen

- Diverse websites
- Stef Desodt - Maak je kind zelfredzaam en schoolrijp. De boeiende weg van 3 maanden tot 7 jaar. 2002 by Globe (Roularta Books en VAR)
- Marc Litière - Juf, mag ik overvaren. Schoolrijpheid. Als het kleuteren voorbij is. 2008 by Lannoo (reeks opvoedingsboeken)



Deze brochure kwam tot stand in het kader van het Radi-zorgproject en in samenwerking met deSOM.

We willen graag Emma, Zoë, Dorian, Lynde, Janne en Ella bedanken voor de mooie tekeningen!